

კულტურულ-საგანმანათლებლო თანამშრომლობა დიკლომატიასთან

ბ2

პროფანო-ნალიზმი და პატროსნება

ბ5

კიდევ ერთხელ თაგბაკოს შესახებ

ბ6

თოჭინები ტირიან

მთავრობა იცვლება, მუზეუმის მდგომარეობა კი უცვლელი რჩება

ირმა ქახარაშვილი

თინათინ თუმანიშვილის სახელობის საბავშვო სათამაშოთა მუზეუმის უნიკალურ ნამუშევრებს საფრთხე ემუქრება - 2 ათასზე მეტი ექსპონატი უშედეგოდ ითხოვს სახელმწიფოს ყურადღებას. ბავშვთა ეროვნულ გალერეაში დევილის სტატუსის მქონე მუზეუმის ორიგინალური თოჯინების ნაწილი - სარდაფში, ნაწილი კი გაბზარულ კედლებთან ოთახშია განთავსებული.

თოჯინების ეროვნული მუზეუმი 1937 წელს ძმები ზუბალაშვილების ქუჩაზე მდებარე საბავშვო ბაღში გაიხსნა. გახსნამდე, თინათინ თუმანიშვილმა გარშემო შემოიკრიბა იმდროინდელი ელიტარული საზოგადოება - მწერლები, კონსტრუქტორ-გამომგონებლები, მხატვრები და ეთნოგრაფები, რომლებიც ყველა ქართული ნიუანსის გათვალისწინებით არა მხოლოდ ამზადებდნენ თოჯინებს, არამედ შექმნიდნენ კიდევ მათ. თოჯინების შეგროვებით დაინტერესებულ ადამიანთა შორის იყვნენ ელენე ახვლედიანი, ლალო გუდიაშვილი, ევგენი ხარაძე, ივანე ჯავახიშვილი და სხვები.

1986 წელს მუზეუმმა თბილისის მოსწავლე ახალგაზრდობის სასახლის ორ ოთახში, შემდგომში კი - ბავშვთა ეროვნული გალერეის ქვედა სართულზე გადაინა-

ცვლა იმ პირობით, რომ მცირე ხანში განათლების სამინისტრო უნიკალური ექსპონატებისთვის შესაფერის ფართს გამოიხატავდა. თუმცა, დაპირებაც და მსოფლიოში ერთადერთი, თოჯინების ეროვნული მუზეუმის არსებობაც ყველას მიავიწყდა. დღეს თოჯინები განადგურების პირასაა. სათანადო პირობების არმქონე, ერთ ოთახში "შეყუყული" 50-მდე უნიკალური ექსპონატი მძიმე სანახავია. ზოგი შუშის კოლოფებსა და კარადებსა შორის გამოფენილი, მაგრამ ეს ოთახი მდრღელებსა და მტვრისგან დაუცველია. თოჯინების უმეტესობა სასწრაფო რესტავრაციას საჭიროებს.

"ვის სახელზე აღარ დაგწერეთ წერილები, მაგრამ მაინც არაფერი გეპეკლა. ფართის გამოიხატავს ალექსანდრე ლომიაც და გვიპირდა, თუმცა, როგორც ხედავთ, ისევე აქ ვართ შეფარებული. მას შემდეგ, რაც მუზეუმების გაერთიანებაზე დაიწყეს საუბარი, იმედს არც ჩვენ ვკარგავთ. ერთი თვის წინ კულტურის სამინისტრო ახალი ფართის გამოიხატავს და გვიპირდა. შესაძლებელია, ეს "ქარვასლა" იყოს. ყოველ შემთხვევაში, თოჯინები სასწრაფო რესტავრაციას საჭიროებენ. ბევრი მათგანი სინესტიმ და ჩრჩილმა შეინარა," - ამბობს მუზეუმის მხატვარი დალი ჭუბაბია. 2 ათასამდე უნიკალური ექსპონატი მუყაოს ყუთებში ინახება, თოჯინების შეკეთება კი ხშირად მუზეუმის დირექტორ ვასილ ბაგრატიონს უწევს. სპეციალისტთა განცხადებით, ზოგიერთი ისეა დაზარებული, რომ რესტავრაციასაც ვერ გაუძლებს.

რამდენიმე წლის წინ მუზეუმი გაქურდეს. 28 დაკარგული ექსპონატიდან (ძირითადად, მე-19 საუკუნეში დამზადებული იაპონური, ფრანგული და შვეიცარული თოჯინები) პოლიციამ დღემდე ვერც ერთი იპოვა. რამდენიმე ექსპონატი მუზეუმის თანამშრომლებმა შემთხვევით, ანტიკვარულ მაღაზიებში აღმოაჩინეს და დაიბრუნეს.

მუზეუმს არ ჰყავს დაცვა და ზედამხედველი, არ ემსახურებიან რესტავრატორები. ექსკურსი-

ამძღოლის თამარ ჯანიაშვილის თქმით, თოჯინების მუზეუმისადმი დამთვლიერებელთა ინტერესი ყოველთვის დიდი იყო. "მათ სანახავად არა მხოლოდ ბავშვები, უფროსებიც სიამოვნებით მოდიოდნენ. ის უცხოელების განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევდა. ახლა დამთვლიერებელთა მიღებისთვის არანაირი პირობები არ გვაქვს," - ამბობს თამარ ჯანიაშვილი.

მუზეუმის ფონდი მას მერე არ განახლებულა, რაც 11 წლის წინ თამარ კეკელიძემ ექსპონატი - "ქართულ თავდაზნაურთა ოჯახი" უსახსოვრა. სხვათა შორის, ეს ექსპონატიც საკმაოდ დაზარებულია. დარბაზიდან მსხდომ თავდაზნაურთა ოჯახის წევრებს მტვრისგან გადაფარებული გაზეთი იცავს, მუთაქა კი ჩრჩილს უმონყალოდ შეუჭამია...

წლების განმავლობაში მუზეუმი, სათანადოების გარდა, ბავშვთა ალზრის შესახებ საინტერესო ლიტერატურულ მასალასაც აგროვებდა. მუზეუმის თანამშრომლები საერთაშორისო სხვადასხვა რაიონში მოგზაურობდნენ, რის შემდეგაც მომზადდა ნაშრომი თოჯინების "ქართული დედოფლების" პირველი ნაწილი, მეორე ნაწილი კი, უსახსრობის გამო, დღემდე სტამბას არ გასცილებია.

საკუთარი კედლების გარეშე დარჩენილი უნიკალური თოჯინების ექსპონატებმა მთელი მსოფლიო მოიარეს. მათ შესახებ გადღეებულა ქართული და გერმანული დოკუმენტური ფილმები. სხვადასხვა გამოფენებზე "ქართული დედოფლები" 17 დიპლომითა და სიგელით დააჯილდოვდა. ეს უფაქიზესი მექანიკური და უმოძრაო თოჯინები უამრავი შემოქმედის მუზეუმის იყვნენ.

"როგორც ხედავთ, ეს ხელოვნების ნიმუშებია. რატომ ვერ მოახერხა მთავრობამ ჩვენთვის 300 კვადრატული მეტრის ფართის გამონახვა, გაუგებარია..." - უკვირთ მუზეუმის თანამშრომლებს.

შეგარდადის დროს ამ პრობლემის მოგვარება მერისა და ევალია, მაგრამ მას შემდეგ ხელისუფლება შეიცვალა, მუზეუმის მდგომარეობა კი უცვლელი დარჩა.

